

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України
(щодо спрощення процесу приватизації)»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Соціально – економічна ситуація в Україні вимагає кардинального прискорення проведення реформування економіки, управління державною власністю. Враховуючи те, що понад 90% державних активів введено в експлуатацію 50–150 років тому, затримка з приватизацією цих об'єктів призводить до їх подальшого руйнування, зниження інвестиційної привабливості. Відсутність джерел потрібних для модернізації виробництва інвестицій впливає на конкурентоспроможність державних підприємств, неефективне управління доводить їх до банкрутства.

Аналіз процесів приватизації виявив низку проблемних питань, які перешкоджають здійсненню активізації продажу об'єктів державної власності, серед яких:

– незабезпечення органами, уповноваженими управляти державним майном, своєчасної передачі об'єктів на приватизацію (з 155 об'єктів, які мали бути передані Фонду, протягом 2016 року передано 13 об'єктів);

– пропонування органами управління до приватизації підприємств, які перебувають на межі банкрутства, є збитковими та непривабливими для потенційних покупців. У зв'язку з цим підготовка таких підприємств до продажу потребує значних фінансових витрат, через відсутність коштів на виготовлення правостановлюючих документів, проведення аудиту тощо, і як наслідок – довготривалість приватизації.

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо спрощення процесу приватизації)» (далі – проект Закону) спрямовано на вирішення проблемних питань, які перешкоджають прискоренню процесів приватизації, спрощення процедури приватизації об'єктів державної власності та скорочення термінів її проведення, визначення ціни об'єктів приватизації платоспроможним попитом, посилення відповідальності за порушення законодавства про приватизацію, посилення захисту прав інвесторів.

Проектом Закону викладено в новій редакції Закон України «Про приватизацію державного майна», в якому об'єднано положення законів, що регулюють питання приватизації: «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)»; «Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва».

З метою гармонізації законодавства пропонується внести відповідні зміни до Кримінального, Цивільного, Господарського, Земельного кодексів, Кодексу України про адміністративні правопорушення та Законів України: «Про Кабінет Міністрів України», «Про управління об'єктами державної власності», «Про Фонд державного майна України», «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», «Про державну

реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про гідрометеорологічну діяльність», «Про культуру», «Про захист економічної конкуренції».

2. Мета і шляхи її досягнення

Метою проекту Закону є суттєве удосконалення, спрощення і скорочення процедур приватизації для досягнення високих темпів приватизації, прозорості та відкритості приватизаційного процесу, залучення широкого кола інвесторів до придбання державної власності.

У новій редакції викладається Закон України «Про приватизацію державного майна», в якому об'єднуються закони, що регулюють питання приватизації, в один законодавчий акт для формування ефективної правової бази у сфері приватизації.

3. Правові аспекти

Для встановлення концептуальних підходів та вироблення практичних рекомендацій щодо удосконалення законодавства з питань приватизації у Фонді державного майна України наказом від 29.04.2016 № 923 (зі змінами) було створено робочу групу за участю міжнародних експертів, якою підготовлено нову редакцію Закону України «Про приватизацію державного майна» шляхом об'єднання інших законів, що регулюють питання приватизації, в один законодавчий акт.

У проекті Закону передбачено визначення термінології, принципів приватизації, об'єктів та суб'єктів приватизації, ознак об'єктів, що не підлягають приватизації.

Проектом Закону встановлюється нова спрощена класифікація об'єктів приватизації: об'єкти малої приватизації та об'єкти великої приватизації, вимоги до покупців об'єктів приватизації та обмеження щодо їх участі у приватизації, відповідальність за недостовірність, неповноту поданих документів, розширено коло об'єктів, які можуть підлягати приватизації.

До об'єктів великої приватизації належать єдині майнові комплекси державних підприємств та пакети акцій акціонерних товариств, вартість активів згідно з даними фінансової звітності за останній звітний рік перевищує 250 млн гривень. За аналогію взято постанову Кабінету Міністрів України від 4 червня 2015 р. № 390 «Деякі питання проведення аудиту суб'єктів господарювання державного сектору економіки», якою визначено критерії, за якими залучаються аудиторські фірми до проведення аудиту фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності найбільших суб'єктів господарювання державного сектору економіки.

Решта об'єктів віднесено до об'єктів малої приватизації.

Перелік об'єктів великої приватизації, що підлягають приватизації, затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Фонду державного майна України. Переліки об'єктів малої приватизації, що підлягають приватизації, затверджуються Фондом державного майна України.

Встановлюється чіткий порядок приватизації, вимоги до формування та затвердження переліків об'єктів, які підлягають приватизації, порядок

прийняття рішення про приватизацію. Ініціювати приватизацію об'єктів зможуть державні органи приватизації, уповноважені органи управління, інші суб'єкти управління об'єктами державної власності або покупці.

Встановлюються вимоги до уповноважених органів управління об'єктами державної власності в частині подання пропозицій стосовно включення об'єктів права державної власності до переліку об'єктів, що підлягають приватизації; визначаються виключні випадки відмови у включенні до переліку об'єктів, що підлягають приватизації.

Проектом Закону передбачено, що справи про банкрутство підприємств-боржників державного сектору економіки, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, не порушуються до її завершення. Проведення у справах про банкрутство підприємств-боржників державного сектору економіки, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, підлягає припиненню, крім тих, що ліквіднуються за рішенням власника.

За пропозицією членів Робочої групи, висловленими на узгоджувальних нарадах, включено норму що, справи про банкрутство підприємств щодо яких прийнято рішення про завершення приватизації з підстав, які виникли до завершення приватизації не можуть порушуватися протягом двох років з дня завершення приватизації.

З метою спрощення процедур та підвищення інвестиційної привабливості об'єкти приватизацію будуть продаватися без земельних ділянок.

Приватизація державного майна згідно з проектом Закону здійснюватиметься шляхом продажу об'єктів права державної власності на аукціоні з умовами або без умов та викупу об'єктів приватизації. Продаж об'єктів приватизації може здійснюватися за допомогою системи електронних аукціонів шляхом розміщення об'єктів до продажу на авторизованому електронному майданчику.

Проектом Закону встановлюються вимоги до проведення аукціонів.

Для продажу об'єкта приватизації на аукціоні державними органами приватизації створюватиметься аукціонна комісія, яка визначатиме умови продажу та стартову ціну, окрім випадків продажу об'єкта приватизації на аукціоні в електронній формі за допомогою СЕА.

Для об'єктів великої приватизації умови продажу затверджуватимуться, а стартова ціна погоджується Кабінетом Міністрів України за поданням Фонду державного майна України.

Продаж об'єктів на аукціоні (у тому числі в електронній формі) здійснюється за наявності не менше двох учасників аукціону та вважається таким, що відбувся, у разі здійснення на аукціоні не менше одного кроку аукціону.

У разі якщо для участі в аукціоні з продажу об'єкта приватизації подано заяву від одного покупця аукціон визнається таким, що не відбувся, а державний орган приватизації може прийняти рішення про продаж зазначеного об'єкта шляхом викупу безпосередньо такому покупцеві за запропонованою ним ціною, але не нижче стартової ціни або оголосити повторний аукціон.

Проектом Закону встановлюються вимоги до викупу об'єктів малої, великої приватизації, викупу акцій (часток), що належать державі в статутних капіталах господарських товариств, інших господарських організацій та підприємств, заснованих на базі об'єднання майна різних форм власності.

Рішення про викуп об'єктів великої приватизації прийматиметься Кабінетом Міністрів України за поданням Фонду державного майна України. Проект рішення Кабінету Міністрів України Фондом державного майна України готуватиметься на підставі висновків аукціонної комісії.

Проектом Закону встановлюються вимоги до перетворення державного підприємства в акціонерне товариство в процесі приватизації. Рішення про перетворення державних підприємств в акціонерні товариства приймають державні органи приватизації.

Приватизація єдиних майнових комплексів державних підприємств та їх структурних підрозділів, переданих в оренду здійснюється шляхом продажу на аукціоні.

Встановлюються особливості приватизації об'єктів великої приватизації.

Підготовка до приватизації (продажу) об'єктів великої приватизації здійснюватиметься із залученням на конкурсних засадах радників у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку. Залучення та визначення радників для підготовки до приватизації (продажу) об'єктів здійснюються за рішенням Кабінету Міністрів України. У рішенні Кабінету Міністрів України встановлюватимуться основні завдання радників.

Залучення радників дозволить провести приватизацію об'єктів великої приватизації з урахуванням міжнародних стандартів та існуючої практики, презентувати об'єкти широкому колу потенційних покупців в Україні та за її межами. Оплата послуг радників здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України за рахунок коштів державного бюджету та/або міжнародних організацій. В проекті Закону передбачена можливість повернення частини витрат міжнародним донорам, на фінансування заходів, пов'язаних з приватизацією об'єкта.

Об'єкти великої приватизації підлягають продажу на аукціоні з умовами, які затверджуються Кабінетом Міністрів України в установленому ним порядку.

Проектом Закону визначаються заходи державних органів приватизації щодо приватизації об'єктів великої приватизації, для продажу яких радники не залучаються.

Визначаються особливості приватизації окремих об'єктів малої приватизації. Об'єкти соціально-культурного призначення приватизуються із умовою щодо збереження профілю діяльності; об'єкти соціально-культурного призначення, які не функціонують більше трьох років або перебувають в аварійному стані, можуть бути перепрофільовані. Об'єкти незавершеного будівництва підлягають продажу на аукціоні з умовами щодо добудови або під розбирання.

За пропозицією членів Робочої групи, висловленими на узгоджувальних нарадах, змінено підходи щодо визначення стартової ціни продажу об'єктів

приватизації. Стартова ціна продажу об'єктів приватизації визначається аукціонною комісією на підставі пропозицій радника (у разі залучення), вивчення попиту на об'єкт приватизації. З метою визначення стартової ціни об'єкта приватизації проводиться вивчення попиту шляхом публікації інформаційного повідомлення про вивчення попиту разом з характеристикою об'єкта приватизації та умовами продажу. Аукціонною комісією опрацьовуються пропозиції щодо стартової ціни від учасників аукціону, визначається найвища стартова ціна, запропонована учасниками аукціону, формуються умови продажу.

Визначення вартості майна, що вноситься до статутного капіталу товариства, вартості акцій (часток), що належать державі в статутних капіталах господарських товариств, інших господарських організацій та підприємств, заснованих на базі об'єднання майна різних форм власності та підлягають приватизації шляхом викупу, а також оцінка об'єктів приватизації, повернених за рішенням суду в державну власність здійснюється за методикою оцінки майна, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Проектом Закону передбачено комплекс заходів щодо забезпечення прозорості приватизації, висвітлення приватизаційних процесів шляхом оприлюднення в засобах масової інформації, повідомлень про хід і результати приватизації.

Проектом Закону передбачено вимоги до оформлення угод приватизації. Під час приватизації об'єкта державної власності шляхом його продажу на аукціоні, викупу між продавцем і покупцем укладатиметься відповідний договір купівлі-продажу. Право власності на об'єкт переходить до покупця після сплати в повному обсязі ціни продажу об'єкта.

Строк виконання зобов'язань, визначених у договорі купівлі-продажу, крім мобілізаційних завдань, не повинен перевищувати п'яти років, за винятком тих, для яких Фондом державного майна України за поданням аукціонної комісії може бути встановлено інший строк виконання зобов'язань.

Передбачається порядок здійснення контролю за виконанням зобов'язань, визначених у договорі купівлі-продажу.

На вимогу однієї із сторін договір купівлі-продажу може бути розірвано в разі невиконання іншою стороною зобов'язань, передбачених договором купівлі-продажу, у визначені строки або визнано недійсним за рішенням суду. У разі розірвання в судовому порядку договору купівлі-продажу у зв'язку з невиконанням покупцем договірних зобов'язань приватизований об'єкт підлягає поверненню у державну власність.

Порядок повернення в державну власність об'єктів приватизації в разі розірвання або визнання недійсними договорів купівлі-продажу таких об'єктів затверджується Фондом державного майна України.

Спори щодо приватизації державного майна, крім спорів, які виникають із публічно-правових відносин та віднесені до компетенції адміністративних судів, вирішуються господарським судом у порядку, встановленому Господарським процесуальним кодексом України. Оскарження приватизації державного майна та укладення договору купівлі-продажу можливе протягом

трьох років з дня укладення договору купівлі-продажу або його нотаріального посвідчення (у випадках, коли нотаріальне посвідчення договору передбачене законодавством). Проект Закону містить положення щодо правонаступництва власників, які придбали державні підприємства, відповідальності за порушення законодавства про приватизацію.

В порівнянні з чинною на сьогодні процедурою приватизації, визначеною законодавством, проектом Закону значно скорочуються терміни її проведення, зокрема у новій редакції закону відміняється передприватизаційна підготовка (скорочення процесу приватизації на 6-12 місяців); відсутні норми щодо розроблення та затвердження планів приватизації, створення комісії з приватизації (скорочення на 2-3 місяці); продаж об'єктів на аукціоні (скорочення на 1 місяць); відміна пільгового продажу пакетів акцій (скорочення на 2-3 місяці); уніфіковано процедури продажу різних типів об'єктів тощо.

Для фінансування заходів з приватизації та покращення матеріально-технічного забезпечення державних органів приватизації пропонується утворити спеціальний фонд державного бюджету за рахунок відрахування 10% коштів, що надходять від приватизації державного майна.

З метою досягнення комплексності удосконалення приватизаційного законодавства, його оптимізації, гармонізації та ліквідації норм, які втратили актуальність, пропонується визнати такими, що втратили чинність, Закони України «Про Державну програму приватизації», «Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва», «Про особливості приватизації підприємств, що належать до сфери управління Міністерства оборони України», «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі», «Про призупинення приватизації підприємств нафтопереробної промисловості», а також пропонується внести зміни до Кримінального, Цивільного, Господарського, Земельного кодексів, Кодексу України про адміністративні правопорушення та Законів України: «Про Кабінет Міністрів України», «Про управління об'єктами державної власності», «Про Фонд державного майна України», «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про гідрометеорологічну діяльність», «Про культуру», «Про захист економічної конкуренції».

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Вдосконалення процесу приватизації, правова основа якого створюється проектом Закону, проведення ефективної, відкритої приватизації забезпечить збільшення надходжень до державного бюджету.

5. Позиція заінтересованих органів

Проект Закону потребує погодження з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством фінансів України, Міністерством юстиції України.

6. Регіональний аспект

Проект Закону не стосується питання розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

6¹. Запобігання дискримінації

У проекті Закону відсутні положення, які містять ознаки дискримінації.

7. Запобігання корупції

У проекті Закону відсутні положення, які містять ризики вчинення корупційних правопорушень.

8. Громадське обговорення

Проект Закону оприлюднений на офіційному веб-сайті Фонду державного майна України з метою одержання зауважень та пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань згідно з вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

9. Позиція соціальних партнерів

Проект Закону не стосується соціально-трудової сфери та не потребує погодження уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їхніх об'єднань і всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців.

10. Оцінка регуляторного впливу

Проект Закону потребує погодження з Державною регуляторною службою України.

10¹. Вплив реалізації акта на ринок праці

Реалізація закону сприятиме економічному зростанню, та, як наслідок, збільшенню кількості робочих місць та самозайнятості населення.

11. Прогноз результатів

Прийняття закону дасть змогу уніфікувати та оптимізувати законодавство з питань приватизації, удосконалити механізми та процедури приватизації, прискорити процеси приватизації, підвищити економічну ефективність продажу об'єктів та збільшити надходження до державного бюджету.

Голова Фонду

І. Білоус

« ____ » _____ 2017 р.